

1. Palun esitada andmekaitsealane mõjuhindang või kui seda ei ole koostatud või ei koostata, siis palun seda otsust põhjendada, arvestades isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (IKÜM) artikliss 35 sätestatuga. Taotluse punktist 9 nähtuvalt kasutatakse uuringus isikuandmeid (sh eriliigilisi) nii Statistikaameti LEU ja ESU andmestikest, kui registriandmeid STAR andmekogust ning valimi suurused on vastavalt 7000-8000 inimest küsitlustes ning toimetulekutoetuse saajad 19000 leibkonda aastas. Statistikaameti küsitlusandmed päritakse alates 2000. aastast (vastavalt küsitluse intervallile) ning STAR registriandmed aastate 2023.-2024. ja 2025. esimese poolaasta kohta.

IKÜM art 35 lg 1 kohaselt peab isikuandmete vastutav töötaja hindama enne isikuandmete töötlemist kavandatavate isikuandmete töötlemise toimingute mõju isikuandmete kaitsele, kui isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmärgi arvesse võttes tekib tõenäoliselt füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele suur oht. IKÜM art 35 lg 3 loetleb olukorrad, millal andmekaitsealase mõjuhindangu tegemine on nõutav, mh on hinnangu koostamine kohustuslik, kui toimub füüsiliste isiklike aspektide süstemaatiline ja ulatuslik hindamine, mis põhineb automaatsel isikuandmete töötlemisel, sealhulgas profiilanalüüsil, ja millel põhinevad otsused, millel on füüsilise isiku jaoks õiguslikud tagajärjed või mis samaväärselt mõjutavad oluliselt füüsilist isikut, samuti ka eriliigiliste isikuandmete ulatuslik töötlemine.

Inspeksiooni koostatud isikuandmete töötaja üldjuhendis on selgitatud, mis on süstemaatiline ja ulatuslik andmetöötlus. Samuti on toodud näiteid suure ohu kohta. Juhendis on viidatud suunistele, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhindangut. Olemasolevast teabest lähtuvalt palun hinnata, kas käesoleval juhul on mõjuhindangu koostamine vajalik ja kui on, siis palun see koostada. Kui mitte, siis palun tuua esile oma sellekohased kaalutlused.

IKÜM art 35 lg 3 järgi on kriteerium, mille põhjal tuleks praeguses uuringus kaaluda mõjuhindangu tegemist, „eriliigiliste isikuandmete ulatuslik töötlemine“. Muud alused (nt füüsiliste isiklike aspektide süstemaatiline ja ulatuslik hindamine, automaatne otsuste tegemine või avalike alade jälgimine), mille korral mõjuhindangu tegemine on kohustuslik, ei ole käesolevas uuringus asjakohased.

Mõjuhindangu tegemise küsimus puudutab uuringus kolme isikuandmete allikat, mille andmeid omavahel selles uuringus ei seota ega ole võimalik siduda. Seetõttu tuleb neid käsitleda sisuliselt eraldi andmete töötlemisena, mille mõjuanalüüsi vajalikkuse hindamise kaalutlused on järgmised:

- a. *ESU ja LEU andmed pole uuringu mõistes tehniliselt isikuandmed, kuna need on valimipõhised ja analüütikutele kättesaadavad otsese tuvastamise võimaluseta. Valimipõhisus tähendab, et andmed on kogutud vaid osade juhuslikult valitud inimeste kohta üldkogumist konkreetsel aastal ja ei sisalda kõikide inimeste andmeid (tegemist on riikliku statistika jaoks kogutavate küsitluste andmetega). Andmestik on analüüsi tegemiseks Statistikaametil eelnevalt pseudonüümitud. Pseudonüümimise võtit Statistikaamet analüüsi tegijatele ei avalda. Selle tulemusena ei ole analüüsi tegevatele Centari analüütikutele tegemist isikuandmetega IKÜM tähenduses, isikute tuvastamine andmestikust oleks analüüsi tegijatel väga keeruline (teoreetiliselt võib kaudne tuvastamine olla võimalik üksikjuhtumite puhul, kuid võimatu süstemaatiliselt*

ja suure hulga isikute kohta). Sh on erinevate sotsiaalsete tunnuste kombinatsioonide põhjal isikute kaudse tuvastamise võimalus keeruline, kuna isikute elu-, töö- või muud asukoha andmed on agregeeritud maakonna tasandile, ameti- ja tegevusalade andmed klassifikaatorite järgi agregeeritud. Sellest tulenevalt, kuigi andmed sisaldavad eriliigilisi andmeid nagu (tervis, perekonna koosseis), ei tõuse töötlemisest olulist ohtu füüsilistele isikutele. Varem kogutud ja ette valmistatud valimipõhiste pseudonüümitud küsitluse andmestike analüüsist, mis toimub Statistikaameti teadlaste keskkonnas kaugpöördumise teel (RDP), kust saab välja saata ainult agregeeritud ning aimatavuse kontrolli läbinud tulemeid, ei teki süstemaatilist ulatuslikku ohtu isikuandmete tuvastamiseks või lekkeks.

- b. EUROMODi sisendandmestik sisaldab Statistikaameti varem koondatud registrite andmeid, mis on viidud EUROMODile sobivale sisendandmete kujule. Andmed on pseudonüümitud ja nende kasutamine toimub Statistikaameti teadlaste keskkonnas kaugpöördumise teel (RDP), kust saab välja saata ainult agregeeritud ning aimatavuse kontrolli läbinud tulemeid. Andmeid ei pärita lisaks spetsiifiliselt selle uuringu tarbeks. Seetõttu ei teki käesoleva uuringu analüüsist süstemaatilist ulatuslikku ohtu füüsilistele isikute õigustele või vabadustele ja andmete tuvastamiseks või lekkeks.
- c. STAR-ist päritakse toimetulekutoetuse maksmise andmed, mille seas on eriliigilise andmeühikuna sotsiaalse seisundi üks väärtustest (puuduv töövõime), mis annab kaudselt hinnangu isiku tervise kohta. Teised sotsiaalse seisundi võimalikud väärtused (nagu töötav, töötu, vanaduspensionär vm) ei ole eriliigilised andmed. Seetõttu pole tegemist süstemaatilise suuremahulise eriliiki isikuandmete töötlemisega.

Andmeid ei koguta, vaid analüüsitakse ühekordselt varem registrisse talletatud andmeid. Andmeid analüüsitakse pseudonüümitud kujul ja analüüsi tulemusena ei tehta ühegi andmesubjekti kohta otseselt otsuseid, ei teki ühelegi andmesubjektile õiguseid ega kohustusi, mistõttu ei ole asjakohased inimeste õigused andmetega tutvumiseks, andmete parandamiseks ja kustutamiseks.

Andmete töötlemisega kaasneb andmete lekke oht, millest saab isiku tuvastamise korral teha järeldusi isiku varandusliku seisuga kohta. Andmete lekke oht maandatakse: (1) vältides otsest tuvastamist võimaldavaid andmeühikuid andmete koosseisus (isikukoodid asendatakse pseudokoodidega ja isiku otsest tuvastamist võimaldavaid andmevälju ei lisata); (2) turvameetmetega andmete liikumisel ja analüüsis. Turvameetmed sisaldavad muuhulgas järgmisi:

- a. Andmed edastatakse ainult isikukoodiga krüpteeritult uuringu eest vastutavale isikule
- b. Andmeid analüüsivad ainult uuringu töörühma kuuluvad analüütikud. Centaris hoiab analüütik andmeid arvuti kõvakettal ja ei kasuta pilvelahendust. Igal ajahetkel, kui andmeid ei analüüsita, hoitakse andmeid krüpteeritult (krüpteerimiseks kasutatakse programmi VeraCrypt ja andmete avamiseks

võtit, millest üks osa eeldab ligipääsu füüsiliselt varem programmeeritud Yubikey-le)

Sellisel ei kujuta kavandataval kujul andmete analüüs selles uuringus suurt ohtu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele.

2. Taotluse kohaselt olete samaaegselt esitanud taotluse Sotsiaalministeeriumi Sotsiaalteaduslike rakendusuuringu eetikakomiteele. Kui olete eetikakomiteelt vastuse saanud, siis palun edastage see Andmekaitse Inspeksioonile.

Edastame, kui oleme vastuse saanud.

3. Punktis 4 on välja toodud uuringu osad. Palun tooge selgelt välja, näiteks iga uuringu osa kaupa, töödeldavate andmete koosseis, allikad, töötlemistingimused (sh, intervjuude andmetöötlus, kas ja millises etapis millised andmed liidetakse, kuidas ja kui kaua säilitatakse jne) ning täpsustused vastavalt järgnevates punktides toodud märkustele.

Muutsime taotluse teksti selliselt, et igas lahtris on eristatud uuringu osade kaupa vastused.

4. Punkt 8 kohaselt värvatakse intervjuueeritavad toimetulekusaajad kohalike omavalitsuste sotsiaaltöö spetsialistide abiga. Palun selgitage, mil viisil ja milliste andmete alusel moodustavad KOV spetsialistid valimi isikutest, kellelt küsida nõusolekut uuringus osalemiseks? Joonealuses viites 5 on küll lühidalt põhjendatud, kuid siiski ei selgu, kuidas KOV sotsiaaltöö spetsialist valimi koostab ja milliste andmete alusel isikuga ühendust võtab, arvestades, et KOV ametnikud kasutavad toimetulekutoetuse taotluste menetlemisel samuti STAR andmekogu andmeid. Ühtlasi palun täpsustage ka milline on hinnanguline isikute hulk, kelle andmeid nõusolekuta töödeldakse selleks, et leida 50 intervjuueeritavat ning kes ja millistel tingimustel kogub ja säilitab isikute nõusolekud oma andmete edastamiseks uuringu läbiviijale.

Sotsiaaltööspetsialistid valivad intervjuueeritavad vastavalt lisa 1 lk 1 toodud kriteeriumitele. Tegemist on nn ekspertvalikuga, mitte juhuvalikuga, ehk intervjuueeritavaid ei valita nimekirjast, vaid sotsiaaltööspetsialistid võtavad ühendust selliste inimestega, kes nende eksperthinnangu kohaselt on valmis oma kogemust jagama ja kellel on intervjuu jaoks asjakohane taust.

Intervjuude mahuks kavandame 20 intervjuud ja kontakteerumiste mahuks potentsiaalsete keeldumiste tõttu kuni 50. Osad toimetulekutoetuse saajad kindlasti keelduvad intervjuust, seega võetakse ühendust rohkem kui 20 inimesega, aga me ei oska keeldujate osakaalu prognoosida (eeldame, et sotsiaaltööspetsialistid edastavad meile kuni 50 inimese kontaktid, kelle seast õnnestub intervjuu teha 20-ga). Sotsiaaltööspetsialistid edastavad meile nõusoleku andnud inimeste nimed, e-posti aadressid ja/või telefoni numbrid koos infoga, millisesse toimetulekutoetuse saajate rühma vastaja kuulub.

5. Punktis 9.2. STAR andmekoosseisus olete välja toonud „Menetluse loonud kohaliku omavalitsuse maakond, vald, piirkond“. Samuti on lõigus toimetulekutoetuse saajate intervjuude kohta mainitud, et värbamisel töödeldavad isikuandmed on isiku nõusolekul: *nimi, toimetulekutoetuse saamise kestus,*

elukoha piirkond, leibkonnatüüp, e-posti aadress, telefoninumber. Täpsustage, mida peate silmas piirkonna ja elukoha piirkonna all ja põhjendage elukoha ja KOV täpsuse vajadust seoses uuringu eesmärgiga. Märgin, et isiku nõusolekuta töödeldakse tema andmeid värbamiseks, nõusolekul töödeldakse isiku andmeid siis, kui isik on töötlemiseks oma nõusoleku andnud (värvatud). Palun ka seda taotluses täpsustada.

Elukoha piirkonna tunnus STARi andmetes on vajalik, kuna toimetulekutoetuse üheks komponendiks on eluasemekulude kompenseerimine. Selleks, et elatusmiinimumi arvestamisel saaks adekvaatselt hinnata regionaalset erinevust eluasemekuludes (küsimus on selles, kas Eestis on põhjendatud elatusmiinimumi regionaalsete erinevuste arvestamine) on vajalik eristada inimese elukohta. Kuna Eesti haldusjaotus on praegu selline, et kohalik omavalitsus hõlmab nii linna kui maad (nt Pärnu linna alla kuulub nii Tõstamaa, kui Pärnu linn), siis ei piisa eluasemekulude erinevuste arvestamiseks ainult kohaliku omavalitsuse tunnusest. Piirkonna tunnus andmetes jagab suuremad kohalikud omavalitsused omakorda piirkondadeks (Tallinna linnas nt linnaosade tasandil). Lisasime taotluse punkti 4, et hindame muuhulgas regionaalseid erinevusi ja selgituse selle andmeühiku vajadusele punkti 9.2.

Intervjueeritavate värbamisel elukoha piirkonna tunnust ilma isiku nõusolekuta ei töödelda. Täpsustasime taotluses, milliseid andmeid värbamisel ilma nõusolekuta töödeldakse.

- 6. Lisaks eelnevas punktis toodule palun kriitiliselt hinnata ja põhjendada vajadust andmete töötlemiseks plaanitud koosseisus kogu uuringu puhul, näiteks kas uuringueesmärgi täitmiseks on vaja töödelda andmeid kogu ESU ja LEU andmekoosseisus.**

Leibkonna eelarve uuringu (LEU) ja Eesti Sotsiaaluuringu (ESU) andmeid kasutatakse uuringus selleks, et analüüsida leibkonnatüüpide lõikes kulutusi eesmärgiga määratleda elatusmiinimumi kulukategooriad, nende väärtused ja leibkonnaliikmete tarbimiskaalud. LEU ja ESU andmed küsitlusandmete koosseisus on Statistikaametil ette valmistatud, mis tähendab, et pseudonüümitud andmete koosseise ei ole vaja täiendavalt töödelda, kui kasutame andmeid juba ettevalmistatud andmestikuna.

Allolevas tabelis (vt Tabel 1) on toodud LEU andmete kasutamine analüüsis küsitluse osade kaupa (küsitluse osad on toodud viimase, 2019. aasta LEU ankeetide põhjal, vt ankeete https://stat.ee/sites/default/files/2023-05/40203_LEU_2019_leibkond_paberEE.pdf, https://stat.ee/sites/default/files/2023-05/40203_LEU_2019_isik_paberEE.pdf).

Tabel 1. LEU andmete kasutamine analüüsis küsitluse osade kaupa

Küsitluse osad	Kasutamine analüüsis
YA. leibkonna ja leibkonnaliikmete üldandmed	Leibkonnatüüpide määratlemine.
YB. suhted leibkonnas	
YC. demograafilised andmed	
YE. isiku haridus	
YF. isiku tööelu	
YG. isiku tervis	

YD. leibkonna elamistingimused	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (kestuskaubad ja eluruumide tingimused)
B. sissetulek	Erinevates sissetulekudetsiilides paiknevate leibkondade kulutuste võrdlemine.
C. kaubad ja teenused	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks ning tarbimiskaalude arvutamine.
F. enda tarbeks toodetud ja tasuta saadud toiduainete tarbimine	
P. kulutuste päevik	

LEU andmetest on leibkonnatüüpide määratlemiseks tarvilikud järgmiste küsitluse osade andmed: leibkonna ja liikmete üldandmed, suhted leibkonnas, demograafilised andmed, isiku haridus, isiku tööelu ja isiku tervis. Sissetuleku küsimuste osa andmed on vajalikud selleks, et võrrelda erinevates sissetulekudetsiilides paiknevate leibkondade kulutusi. Leibkonna elamistingimuste küsimuste andmed võimaldavad analüüsida kestuskaupade olemasolu ning eluruumide tingimusi. Leibkonna kulutuste ja tarbimiskaalude analüüsimiseks on vajalikud järgmiste osade küsimuste andmed: kaubad ja teenused, enda tarbeks toodetud ja tasuta saadud toiduainete tarbimine, kulutuste päevik.

Seega on leibkondade lõikes kulutuste analüüsimiseks vajalik terviklik LEU andmekogu ning tunnuste väljajätmine raskendaks oluliselt analüüsi ja uue elatusmiinimumi meetodika väljatöötamist. Lisaks tuleks andmekooseisu osalisel edastamisel arvestada täiendava ajakuluga, mis kulub uue andmestiku ettevalmistamiseks.

Tabel 2 kirjeldab ESU andmete kasutamist analüüsis küsitluse osade kaupa (küsitluse osad on toodud viimase, 2025. aasta ESU ankeetide põhjal, vt ankeete https://stat.ee/sites/default/files/2025-01/ESU2025_leibkond_paber_EE.pdf, https://stat.ee/sites/default/files/2025-01/ESU2025_isik_paber_EE.pdf).

Sarnaselt LEU andmetele on suur osa ESU andmetest vajalikud leibkonnatüüpide, kulukategooriate või nende väärtuste määratlemiseks (vt Tabel 2). ESU andmestikus on üksikuid osasid, mille kasutamine ei ole uuringu läbiviimiseks hädatarvilik. Samas tuleks üksikute küsitluse osade väljajätmisel arvestada sellega, et:

- nende välja jätmiseks tekib täiendav vajadus andmete töötlemiseks, kuna olemasolev ettevalmistatud andmestik on Statistikaametil pseudonüümituna ja küsitlusandmete koosseisus juba kasutusvalmina loodud
- andmebaasi ettevalmistamisega kaasneb täiendav aja- ning rahakulu,
- andmestikust välja jätmiseks valitavad andmeühikud peaksime valima välja enne analüüsi tegemist, mil meil ei ole teada täpselt, kas üks või teine tunnus on oluline leibkonna kulude mõjur. Kui enne analüüsi tegemist välistada juba osad tunnused, siis ei ole võimalik kontrollida hiljem, kas nende lõikes leibkondade kulud erinevad.

Neil kaalutlustel on otstarbekas andmestike ligipääs küsitlusandmete koosseisus tervikuna.

Tabel 2. ESU andmete kasutamine analüüsis küsitluse osade kaupa

Küsitluse osad	Kasutamine analüüsis
Leibkonnaküsitlus	
YA. Leibkonna ja leibkonnaliikmete üldandmed	Leibkonnatüüpide määratlemine
YB. Suhted leibkonnas	
YC. Demograafilised andmed	
TE. Tervis	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (tervisekulutused)
C./ YD. Elamistingimused, eluruumi energiatõhusus	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (kestuskaubad ja eluruumide tingimused)
D. Majanduslik heaolu	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (eluasemekulud, muud individuaalsed kulutused)
KE. Keskkond	Ei ole otseselt vajalik, kuid võib olla siiski oluline kestuskaupade kasutamise arvestamisel (selles plokis sisaldub nt küsimus leibkonnas kasutatavate autode vanuse kohta)
F. Enda tarbeks kasvatamine, kütmine ja korjamine	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks
Isikuküsitlus	
YE. Isiku haridus	Leibkonnatüüpide määratlemine
YC. Taustaandmed	
G. Igapäevategevus	
H. Sissetulek	
K. Materiaalne kitsikus	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (muud individuaalsed kulutused)
I./TE./YG. Tervis	Leibkonna kulutuste analüüs kulukategooriate ja nende väärtuste määramiseks (tervisekulutused)
KE. Keskkond	Ei ole otseselt vajalikud, kuid võivad hiljem osutada oluliseks.
HE. Heaolu	
SL./VA. Vabatahtlikud küsimused	

7. Taotluse p 10. ja alapunktides nimetatud andmete kustutamine.

7.1. Sotsiaalkindlustusamet teeb päringu STARist toimetulekutoetuse andmete välja võtmiseks ja pseudonüümib andmed. Centarile esitatakse analüüsimiseks pseudonüümitud andmed. Sotsiaalkindlustusamet säilitab koodivõtit kuni uuringu lõpuni, misjärel see kustutatakse. Sotsiaalkindlustusametist päritud STARi pseudonüümitud andmed kustutatakse uuringu lõppedes (kavandatav lõpp II kvartal 2026). Millal kustutab Sotsiaalkindlustusamet STAR-st päritud algandmed? Palun andmete kustutamise aeg määrata vähemalt aasta ja kvartali täpsusega.

Täpsustatud

7.2. Intervjuude andmed transkribeeritakse ja eemaldatakse transkriptsioonidest isiku tuvastamist võimaldavad tunnused ehk transkriptsioonid anonümiseeritakse transkribeerimise käigus. Intervjueeritute kontaktid ja intervjuude failid kustutatakse pärast uuringu valmimist. Palun põhjendage, miks on vajalik intervjueeritute kontaktide säilitamine pärast intervjueerimist? Palun täpsustage intervjueeritute kontaktide ja intervjuude failide kustutamise aeg aasta ja kvartali täpsusega mõlema intervjuu tüübi puhul.

Värbamisandmed, sh intervjueeritute kontaktid ja intervjuude failid kustutame kolme kuu jooksul pärast uuringu valmimist (hiljemalt 2026. aasta II kvartalis). Intervjueeritute kontaktandmed säilitame uuringu lõpuni seetõttu, et intervjueeritavatel on õigus intervjuust loobuda ka pärast intervjuu lõppu.

7.3. Palun täpsustage millal kustutatakse muud uuringus kasutatavad andmed, näiteks värbamisandmed.

Vt vastus eelmisele punktile.

8. Palun selgitage taotluses põhjalikumalt EUROMODi kasutamist, st kuidas täpselt toimub andmetöötlus EUROMODis? Saan aru, et Statistikaamet esitab regulaarselt kindlas koosseisus andmed EUROMODi. Kas Teie uuringu raames esitatakse simulatsiooniks EUROMODi täiendavaid andmeid? Kui jah, siis palun selgelt välja tuua uuringupõhine andmekoosseis. Samuti selgitage, kas sel juhul kustutatakse uuringu andmed EUROMODist pärast uuringu lõppu ning kes ja millal kustutab?

Täiendasime ka taotluse teksti vastava infoga: Uuringus kasutatakse Statistikaametis olemasolevat juba varem ettevalmistatud EUROMODi andmestikku (andmete töötlemine EUROMODi sisendi ettevalmistamiseks on juba tehtud ja ei toimu käesoleva uuringu raames). Uuringu raames ei esitata simulatsiooniks EUROMODi täiendavaid andmeid. Uuringus kasutatakse EUROMODi poliitikamuutuste simulatsiooniks: mängitakse läbi hüpoteetiline olukord, kus toimetulekupiir on praegu kehtivast erinev ning arvutatakse toimetulekutoetuse saajate arvu muutus toimetulekupiiri muutuse korral.

- 9. Uuringu kutses (nõusolekuvormil) palume ära näidata, kust isiku andmed saadi, kes on uuringus isikuandmete vastutav töötaja ning kus on isikul võimalik tutvuda uuringu andmekaitsetingimustega (näiteks link).**

Lisasime uuringu kutsetesse, et uuringu isikuandmete peamine töötaja on Centar ja lisasime lingi Centari andmekaitsetingimustele. Infot selle kohta, kust isiku andmed saadi, ei saa me lisada, sest Centaril neid andmeid ei ole (KOV-ide sotsiaaltööspsialistid saavad kutsed toimetulekutoetuse saajatele ja nende kontaktid on sotsiaaltööspsialistidel olemas, sest sotsiaaltööspsialistid suhtlevad regulaarselt toimetulekutoetuse saajatega, fookusgruppide osalejate värbamiseks kasutab Norstat oma eelvärvatud paneeli).

- 10. Taotluse punkt 11 andmesubjekti teavitamine. Isikuandmete kaitse üldmääruse üheks oluliseks põhimõtteks on läbipaistvuse põhimõte. Läbipaistvuse tagamiseks tuleb andmesubjekte isikuandmete töötlemisest teavitada vastavalt IKÜM artiklitele 12 –14 konkreetselt selles uuringus toimuvast andmetöötlustest. Märgin, et taotluses viidatud andmetöötajate üldised andmekaitsetingimused seda ei kajasta. Üldmäärus küll kehtestab ka andmesubjektide teavitamata jätmise alused, kuid neid saab rakendada pigem erandlikel asjaoludel. Antud uuringu taotluses ei nähtu selliseid erandlikke asjaolusid, mis takistavad inimeste teavitamist. Teavitada on võimalik läbi (sotsiaal)meedia, ministeeriumi vm asutuse kodulehe kaudu jms viisil. Seega palun kaaluda andmesubjekti teavitamise võimalusi ja vastavalt sellele taotlust täiendada. Kui leiate, et isegi ka üldine andmesubjektide teavitamine võimalikuks ei osutu, palun seda otsust põhjendada.**

Muutsime lahendust ja panime avalikkuse teavituse läbi ministeeriumi veebilehe.

Vastused täiendavatele AKI küsimustele, mis saadeti e-mailiga:

- 1. Seni kuni säilitatakse intervjueeritavate andmed, on transkriptsioonid pseudonüümsed. Kas transkriptsioonid säilitatakse alaliselt, kui, siis tuleks põhjendada.**

Eetikakomitee suunise järgi muutsime metoodikat ja kustutame andmed ühe kuu jooksul intervjuu toimumisest ning transkriptsioonide valmimisest. Seega lühendame aega, kui inimene saab oma nõusoleku tagasi võtta ja nn pseudonüümituna on intervjuude andmed minimaalse aja jooksul. Anonüümitud transkriptsioonide säilitamine on vajalik, kuna tegeleme elatusmiinimumi arvestamise metoodika välja töötamisega. Kui intervjuud kujunevad selle metoodika regulaarseks osaks edaspidi, siis võib olla vaja järgmiste elatusmiinimumi arvestamise ringide korral korrata intervjuusid ja võrrelda tulemusi nendega.

- 2. Andmetöötlust tuleb eristada eesmärgipõhiselt. KOV spetsialistide igapäevane sotsiaaltöö ja uuringusse värbamine on erinevatel eesmärkidel andmetöötlus. See tähendab, et uuringu eesmärgil isiku nõusolekuta andmetöötlus peab lõppema eesmärgi saavutamisel. Ehk, kui KOV spetsialistil on selleks tehtud nimekiri, siis tuleb see kustutada.**

Tõime värbamise andmete kustutamise varasemaks ning lisasime taotluse punkti 10 järgmise lause: Värbamisandmed, sh intervjuueeritute kontaktid ja intervjuude failid kustutatakse pärast transkriptsioonide valmimist kuu aja jooksul alates intervjuu toimumisest.

Muudatused kajastuvad ka eetikakomiteele esitatud uuendatud taotluses.